

Projekt Provjera točnosti informacija o zdravlju (NPOO C1.1.1.R6-12)

Projektni newsletter br. 4 (lipanj 2024.)

Projekta naziva *Provjera točnosti informacija o zdravlju pod palicom Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu* želi doprinijeti rješavanju problema dezinformacija u javnom prostoru iz područja zdravlja. Naime, medijski prostor i društvene mreže ispunjene su ogromnom količinom informacija o zdravlju zbog čega je Svjetska zdravstvena organizacija 2020. godine, uz pandemiju, proglasila i infodemiju. Kroz suradnju nositelja projekta s partnerima (KBC Split, MedILS i Hrvatska udruga sveučilišnih žena), projekt će doprinijeti jačanju kapaciteta postojećih provjeravatelja informacija o zdravlju, unaprjeđenja postojećih procesa provjere točnosti informacija o zdravlju te poticanju kritičkog mišljenja. Projekt je započeo u rujnu 2023. godine i traje do veljače 2025. godine.

Ovaj dokument predstavlja kratki *newsletter* za sve zainteresirane pojedince kako bi proširili vijest o projektnim aktivnostima i povećali utjecaj projekta.

AKTIVNOSTI PROJEKTNE SKUPINE

2-5. lipnja 2024.

Članovi projektnog tima sudjelovali na World Congress of Research Integrity (WCRI) u Ateni. World Congress on Research Integrity (WCRI) je globalna konferencija koja okuplja istraživače, znanstvenike i stručnjake kako bi raspravljali o promicanju i očuvanju istraživačke integriteta. Fokus konferencije je na razmjeni najboljih praksi, etičkih smjernica i načina kako osigurati odgovorno i transparentno znanstveno istraživanje diljem svijeta.

5. lipnja 2024. (MedILS)

Na Medicinskom fakultetu u Splitu održane edukacije za novinare Medicina pred izazovima infodemije: u potrazi za točnim informacijama.

5. lipnja 2024.

Emisija na Radio Splitu o zdravstvenoj pismenosti.

KORISNI DOKAZI

PROVJERA: Može li se umrijeti od gripe ili hripavca?

Tvrdnja: "Govore o gripi i hripavcu, a nitko od tih bolesti nije umro."

Izvor: FB komentar, 20. prosinca 2023.g.

Status: tvrdnja opovrgnuta

Navedena netočna tvrdnja nastavak je dezinformacija koje se šire medijskim prostorom koje su vezane za virusne bolesti i postupak cijepljenja, naročito nakon nedavne pandemije COVID-19 virusa. Svjetska zdravstvena organizacija navodi kako svake godine sezonska gripa uzrokuje 3 do 5 milijuna slučajeva teške bolesti te između 290 000 i 650 000 smrti povezanih s respiratornim uzrokom (<https://www.who.int/news-room/feature-stories/detail/the-burden-of-influenza>). Promatrajući podatke koje navodi Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) i to za sezonu gripe 2023. / 2024., vidljivo je da je zaključno s 19. svibnja ove godine u Hrvatskoj evidentirano 19 548 slučajeva oboljelih od gripe. Teško je reći koliko stvarno osoba umre izravno ili, što je češće, neizravno od gripe (kao posljedica pogoršanja osnovne bolesti ili komplikacije, poput upale pluća ili sepse), ali HZJZ navodi kako je tijekom ove sezone prijavljeno 43 smrtna ishoda zbog gripe i njezinih komplikacija (<https://www.hzjz.hr/sluzba-epidemiologija-zarazne-bolesti/gripa-u-hrvatskoj-u-sezoni-2023-2024-20-tjedan-2024/>). Promatrajući iste podatke na razini SAD-a, američki Centar za kontrolu i prevenciju bolesti procjenjuje kako je u razdoblju od 1. listopada 2023. do 1. lipnja 2024. godine, sezonska gripa uzrokovala od 35 do 64 milijuna slučajeva bolesti, 390 000 - 810 000 hospitalizacija te 24 000 - 71 000 smrtnih slučajeva (<https://www.cdc.gov/flu/about/burden/preliminary-in-season-estimates.htm>).

Iz navedenih podataka vidljivo je kako je gripa, unatoč niskoj smrtnosti koja se javlja najvećim dijelom kod starijih bolesnika s već postojećim podležućim bolestima, značajna opasnost za ljudsko zdravlje i funkcioniranje cjelokupnog zdravstvenog sustava. Prevencijske mjere koje osim standardnih mjera higijene uključuju i cijepljenje predstavljaju siguran i učinkovit način za očuvanje zdravlja i sprječavanje smrtnih ishoda, naročito u starijih bolesnika te bolesnika čije je zdravlje ugroženo podležućim bolestima. Više na [poveznici](#).

Ured za provjeru točnosti informacija o zdravlju je dio Centru za medicinu utemeljenu na dokazima.

U radu Centra sudjeluju znanstvenici i nastavnici s Katedre istraživanja u biomedicini i zdravstvu, Katedre za medicinsku humanistiku i Hrvatskog Cochranea, uz kontinuiranu suradnju s Odjelom za znanstveni rad KBC-a Split i MEFST-ovim Uredom za znanost.